

**Előterjesztés Kölesd, Harc, Medina, Kistormás és Sióagárd
Községi Önkormányzatok Képviselő-testületeinek
2014. március 25-én tartandó együttes ülésére**

Tárgy: Mezei őrszolgálat létrehozásával kapcsolatos előterjesztés

Előterjesztő: Berényi István polgármester

Az előterjesztést készítette: dr. Baranyai Eszter jegyző, Hermann Henrietta gazdasági vezető

Tisztelt Képviselő-testület!

A Kölesdi Közös Önkormányzati Hivatal fenntartó önkormányzatok képviselő-testületei 2014. január 27. napján tartott együttes ülésükön felkérték a polgármestereket és a jegyzőt, hogy vizsgálják meg a mezei őrszolgálat létesítésének szakmai és anyagi feltételeit, hatásait, majd a tárgyban készítsenek előterjesztést a képviselő-testületek ülésére.

A feladat teljesítése érdekében megvizsgáltuk a mezőőri szolgálat jogállását, létesítésének feltételeit, a mezőőrök alkalmazásának feltételeit, intézkedési jogosítványait, valamint a működtetés pénzügyi lehetőségeit tartalmazó jogszabályokat.

Mindezeket összegezve a mezei őrszolgálat megalakítása tárgyában az alábbi szempontokra hívjuk fel a figyelmet:

A mezőőr feladatai

A mezőőr a termőföldek őrzését, valamint a termőföldön lévő, illetve ahhoz tartozó termények és termékek, felszerelések, eszközök, haszonállatok, továbbá mezőgazdasági építmények, földmérési jelek vagyonvédelmét ellátó személy. A mezőőr feladatát az őrszolgálatot létrehozó települési önkormányzat utasításai szerint végzi, szakmai felügyeletét a mezőgazdasági igazgatási szerv és a rendőrség látja el.

A mezőőr sörétes vadászlőfegyverrel, a rendőrségnél rendszeresített könnygázszóró palackkal, valamint formaruhával való ellátásáról a fenntartó gondoskodik.

A mezőőr a működési területén

- a) azzal a járművel szemben, amelyről alaposan feltételezhető, hogy azon a működési területről származó jogellenesen szerzett szállítmány van,
- b) azzal a személlyel szemben, aki a nála vagy az általa használt járművön levő szállítmány megszerzésének jogszerűségét nem valószínűsíti jogosult és köteles az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról szóló törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazására.

A mezőőr a működési területén jogosult és köteles a jogtalanul legeltetett, illetőleg felügyelet nélkül talált állatot a tulajdonosnak átadni.

A mezőőr köteles a feladatának ellátása során tudomására jutott bűncselekményről, valamint – ha saját intézkedésének a feltételei nem állnak fenn – a tudomására jutott szabálysértésről a rendőrséget vagy az ügyben hatáskörrel rendelkező más szervet haladéktalanul értesíteni, illetve a hatáskörrel rendelkező szerv eljárását kezdeményezni.

A mezőőr feladatai ellátása során helyszíni bírságot szabhat ki.

A mezőőr tevékenysége során együttműködik a katasztrófavédelemmel, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal vámszerveivel, a hivatásos állami és önkormányzati tűzoltósággal, a természetvédelmi őrszolgálattal, az erdészeti hatósággal, a vadászati hatósággal, a halászati

hatósággal, az önkormányzati szervekkel, a járási hivatallal, a fegyveres biztonsági őrsgéggel, valamint az egyesületekkel.

Személyi feltételek

A fegyveres biztonsági őrsgérről, a természetvédelmi és a mezei őrsgéglátról szóló 1997. évi CLIX. tv. 16. § (1) bekezdése szerint a települési önkormányzat a közigazgatási területéhez tartozó termőföldek – *ide nem értve az erdőt, a halastavat* – őrzéséről mezei őrsgéglátat létesítésével gondoskodhat. Több települési önkormányzat közös mezei őrsgéglátatot hozhat létre.

A 18. § (1), (2) bekezdése szerint a mezei őrsgéglátat a nyilvántartásba vett területen látja el tevékenységét. Az őrsgéglátat létszámát a működési területhez és a körzetben tevékenykedő egyéb közfeladatot ellátó őrsgéglátat működéséhez mérten *úgy kell megállapítani, hogy annak napi rendszeres ellenőrzése biztosítható legyen.*

Településeink közigazgatási területének nagysága:

<i>Település</i>	<i>Külterület + zártkert nagysága (ha)</i>
Harc	1471 + 23 = 1494
Kistormás	1046
Kölesd	3205 + 324 = 3529
Medina	2053 + 101 = 2154
Sióagárd	2700 + 50 = 2750
Összesen:	10.973

A 18. § (3) bekezdés szerint a vegyes minősítésű területeken (erdő, mezőgazdasági terület, halastó) a mező-, hegy-, halászatőrök, hivatásos vadászok és az erdészeti szakszemélyzet az egymás hatáskörébe tartozó feladatok ellátásával is megbízhatók.

Megvizsgálva a közigazgatási területek nagyságát, a megfelelő feladatellátáshoz álláspontunk szerint minimálisan **2 fő mezőőr munkába állítása indokolt.**

Az idézett törvény 22. § (1) bekezdése szerint a mezőőr jogi ismeretekből, a működési és szolgálati szabályzatból, mezőgazdasági alapismertekből és lőfegyver ismeretből egy oktatást követően vizsgát tesz majd, ennek sikeressége esetén pedig esküt, és működését ezt követően kezdheti meg. A vizsgát, az eskü letételét és a mezőőrök továbbkésztését a Tolna Megyei Kormányhivatal földművelésügyi igazgatósága szervezi meg. Tájékoztatásuk szerint elektronikus formában kapjuk meg a tananyagot, és az egyéni felkésztülést követően lehet vizsgázni, tehát nagyon nem kell a tanfolyamhoz igazítani az indítás időpontját.

A mezőőrök mindegyik településen közalkalmazottként látják el tevékenységüket, így foglalkoztatásuk feltételeit a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény szabályozza.

Megalakítási költségek

A korábban kötelező formaruha 14 ruházati cikkből állt, ma egy télre-nyárra jó, nem luxus kategóriájú öltözék mezőőrönként 180.000 Ft, ennek a működés első évében a teljes beszerzése szükséges.

A formaruha mellett ugyancsak a fenntartó kötelezettsége az, hogy a mezőőrt a feladat ellátáshoz szükséges sörétes vadászlőfegyverrel, illetve az ehhez tartozó felszerelésekkel ellássa. A sörétes vadászlőfegyver 70.000 Ft, az ehhez tartozó fegyvertok 6.000 Ft, a fegyvertisztító készlet 3.000 Ft, az oldaltáska iratoknak 8.000 Ft, valamint lőszer - mindezek

költsége mezőőrönként kb. 90.000 Ft, szükséges továbbá egy fegyverszekrény, melyben a fegyverek elférnek, ennek költsége 30.000 Ft.

A mezőőrök munkaidejük jelentős részét kint töltik a külterületeken, mozgásukhoz megfelelő jármű biztosítása szükséges. A mezőőrök vagy szolgálati gépjárművel közlekednek, vagy saját járművet használnak, és ehhez költségtérítést kapnak.

A két változat közül az, amely engedélyezi a saját gépkocsi használatát, hatékonyabbá teszi ugyan a mezőőrök önálló mozgását, de ezzel egyidejűleg lényegesen költségesebb is.

A havi benzinfogyasztás költsége: ha szolgálati gépjárművet használnak, ott a benzinköltség személyenként 35000 Ft havonta. Amennyiben a munkatársaknak nincs megfelelő gépjárműjük, illetve a sajátot nem kívánják használni, a megfelelő feladatellátáshoz legalább 1 megfelelő minőségű terepjáró beszerzése szükséges, melynek költsége változó, attól is függően is, hogy használt vagy új gépjárművet vásárolunk. A jármű lehet motor is. Ekkor a költségek kisebbek, de talán a hatékonyság is.

Az indulás évében még szükséges a mezőőrök ellátása irodabútorral, irodaszerekkel és legalább 1 db számítógéppel a hozzá tartozó kiegészítőkkal együtt.

Az 1997. évi CLIX. törvény 19. § (2) bekezdése szerint az **önkormányzati mezei őrszolgálat megalakítási, fenntartási és működési költségeit** a földhasználó, ha ez ismeretlen, a tulajdonos által kifizetett **mezőőri járulékból és a központi költségvetés által biztosított hozzájárulásból kell fedezni.** A mezőőri járulék mértékét és megfizetésének módját a települési önkormányzat a mezei őrszolgálat létesítéséről és működéséről szóló helyi önkormányzati rendeletében szabályozza.

A (2) bekezdés szerint a megalakítási, fenntartási és működési költségek felét, de legfeljebb a külön jogszabályban meghatározott összeget a központi költségvetés biztosítja hozzájárulásként az agrárpolitikáért felelős miniszter által vezetett minisztérium fejezetéből.

A vonatkozó 64/2009. (V.22.) FVM – PM együttes rendelet 2.§ (1) bekezdése szerint az önkormányzat **az újonnan létrehozott** őrszolgálat megalakítási költségeinek 50%-át, de – **mezőőrönként** és hegyőrönként – **legfeljebb háromszázezer** forintnak a megtérítését, a nyilvántartásba vételt követő harminc napon belül igényelheti.

Működési költségek

Személyi juttatás

A már fentebb említettek szerint a mezőőrök közalkalmazottként látják el feladatukat, alkalmazásuk feltételeit, illetve a besorolási bérüket a közalkalmazotti törvény határozza meg. A személyi juttatás összege az alkalmazott mezőőr életkorától, iskolai végzettségétől függően változik. A feladatvégzéshez nem szükséges felsőfokú iskolai végzettség, ez a költségeket jelentősen növelné. Középfokú végzettségű, 35–55 év életkorú mezőőrök alkalmazása lehet megfelelő.

Üzemanyag költség

Az üzemanyag költség a működési kiadások másik jelentős tétele. A már működő mezőőri szolgálatoktól szerzett információk szerint személyenként havonta legalább 35.000 Ft összegű benzinköltséggel indokolt számolni.

A működési költségekhez tartozhatnak még a **telefonköltségek, valamint az irodaszerek költsége.**

A már idézett 64/2009. (V.22.) FVM – PM együttes rendelet 2.§ (1) bekezdése szerint az önkormányzat az őrszolgálat **fenntartásával és működésével kapcsolatban felmerülő költségek** – személyi és dologi kiadások – **50%-ának, de legfeljebb ötvenezer forint/hó/fő megtérítését negyedéves időszakokra utólag** kérelmezheti, a tárgyidőszak utolsó napjától számított harminc napon belül.

Mezőőri járulék

Az 1997. évi CLIX. törvény 19. § (1) bekezdése szerint **az önkormányzati mezei őrszolgálat megalakítási, fenntartási és működési költségeit** a földhasználó, ha ez ismeretlen, a tulajdonos által kifizetett **mezőőri járulékból és a központi költségvetés által biztosított hozzájárulásból kell fedezni.** A mezőőri járulék mértékét és megfizetésének módját az önkormányzat helyi rendeletben szabályozza.

Amennyiben a Képviselő-testületek úgy döntenek, hogy élnek a törvényi felhatalmazással és rendelettel bevezeti a mezőőri járulékot, az a már kifejtett megalakítási és működési költséget, vagy annak egy részét fedezheti.

A törvényi szabályozás a mezőőri járulék legkisebb vagy legnagyobb összegét nem határozza meg, így arról a testületek szabadon dönthetnek.

Azokon a településeken, ahol a járulékot bevezették, mértékének meghatározása területi alapon történt. Néhány példa:

- Fadd: 600 Ft/év/ha, szőlők, tanyák esetében 2.000 Ft/év/tanya
- Bogyiszló: 0 Ft/év/ha
- Dunaföldvár: 600 Ft/év/ha, szőlők, gyümölcsös, kert: 2.100 Ft/év

A mezőőri járulék adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül.

Ahogy feljebb jeleztük, az őrszolgálat létrehozásának költségeit a központi költségvetés fele arányban, de maximum 300 e Ft erejéig támogatja. Településeinken az előzetesen számított kalkuláció szerint a szolgálat felállításának és működtetésének költségeit a mellékelt tábla tartalmazza. Itt látható az állami támogatás összege, valamint a támogatás és a költségek különbözete, melyet vagy mezőőri járulékból, vagy önkormányzati támogatásból kell biztosítani, vagy a kettő kombinálásával.

Településeinken kb. 11.000 ha területet kellene őriznie a mezőőröknek, ami azt jelenti, hogy a költségeket felosztva 1 fő mezőőr esetén 200 Ft/ha, 2 fő mezőőr esetén 400 Ft/ha, 3 fő mezőőr esetén 550 Ft/ha lenne (amennyiben településenként nem differenciálnak az önkormányzatok)!

Amennyiben **mezőori járulékot nem vetnek ki a testületek**, akkor a településekhez tartozó területek arányában az egyes önkormányzatokra jutó éves önerő becsült nagysága:

Település	Külterület + zártkert nagysága (ha)	Települési terület aránya az összes területhez képest	Becsült önerő területarányosan: 1 / 2 / 3 mezőőr esetén Ft/év:		
Harc	1471 + 23 = 1494	14	287.499	550.491	813.483
Kistormás	1046	9	201.288	385.418	569.547
Kölesd	3205 + 324 = 3529	32	679.107	1.300.324	1.921.541
Medina	2053 + 101 = 2154	20	414.507	793.680	1.172.853
Sióagárd	2700 + 50 = 2750	25	529.199	1.013.287	1.497.375
Összesen:	10.973	100	2.111.600	4.043.200	5.974.800

(Minden számítás mind az 5 település részvételén alapul, amennyiben nem így lesz, a számok értelemszerűen változnak!)

Két példa a közelből (az érintett polgármesterek tájékoztatása lapján):

Fadd: 2 fő mezőőr, mezőori járulék: 600 Ft/ha, 4000 ha szántó után, 2000 Ft/db tanya utáni bevétel. A szolgálat fenntartása éves szinten még 1,5 millió Ft önerőt igényel. Felszerelésük nyáron 2 db Yamaha 4 ütemű 175 cm³ motor, télen egy db terepjáró, egyenruha, rövidcsövű előagytáras sörétes puska. A tapasztalat a szolgálatról nagyon jó, visszatartó ereje óriási.

Bogyiszló: 1 fő mezőőr van, nincs mezőori járulék, saját költségvetéséből az önkormányzat 1.8 millió Ft-ot tesz hozzá az állami támogatáshoz. Mintegy 3000 ha-t ellenőriz, nyáron motorral, télen autóval, fegyverrel és egyenruhával ellátva. A szolgálat visszatartó ereje óriási.

Várható hatások

Az utóbbi időszakban megnövekedett terménylopások, pincebetörések, falopások, külterületi rongálások, külterületi illegális hulladéklerakások, külterületi állatkidobások miatt felmerült annak az igénye, hogy egy hatósági kényszerrel azonnal alkalmazni tudó mezőori szolgálat kezdje meg működését. A mezőgazdasági területek őrzése, a termény és egyéb eltulajdonítások, rongálások visszaszorítása érdekében a mezőőrök napi munkavégzésük, járőrszolgálatuk során fokozott figyelemmel kísérik a mezőgazdasági területeket és az azokon található védendő értékeket, és jogsértések esetén jelzik azt az intézkedésre jogosult hatóságoknak.

Az általános tapasztalatok szerint a szolgálat működése iránt elsősorban a kiskert tulajdonosok és tanyatulajdonosok részéről mutatkozik igény, melynek indoka, hogy a különböző károsító cselekményeknek elsősorban ők a sértettjei. A földtulajdonosok és földhasználók részéről csekélyebb érdeklődés, némely esetben kifejezett tiltakozás mutatkozik.

Az önkormányzatok elérni kívánt szempontjai a rendfenntartás, a vagyonbiztonság, a környezetvédelem.

Mindezeket összességében értékelve, a mezei szolgálat felállításától remélhető, hogy a külterületeken jelentkező jogsértő cselekmények száma csökkenni fog, az elkövetett cselekmények nagyobb számban kerülnek felderítésre, folyamatos mezőőri jelenléttel a földtulajdonosok nagyobb biztonságban tudhatják értékeiket.

A mezőőri szolgálat működése mellett a rendőrséggel, az illetékes vadásztársaságokkal, a polgárőrségekkel, a közösen foglalkoztatott közterület-felügyelővel és a Szőlő-Szem Mozgalommal megvalósítható együttműködés formáit át kell gondolni, az ebben rejlő lehetőségeket ki kell használni és hatékonyan alkalmazni.

A már korábban kifejtettek szerint a mezőőrök működési területe esősorban a termőföldekre terjed ki, de nincs akadálya annak sem, hogy megállapodás alapján az egyéb területek védelmét is ellássák.

Nincs akadálya annak, hogy a mezőőri szolgálat felállítása esetén az önkormányzat és a hegyközség által kötött megállapodás keretében a mezőőrök tevékenységüket a szőlőterületekre is kiterjesszék (és ehhez akár a Hegyközség anyagilag is hozzájáruljon).

Szervezeti forma

A működő mezei őrszolgálatok különböző szervezeti formában látják el tevékenységüket. Kisebb létszám esetén a mezőőrség az önkormányzati hivatal részét képezi, irányítását a jegyző látja el. Nagyobb létszám vagy más elképzelés esetén a fenntartó önálló költségvetési szervet hozott létre, vagy egy már meglévő másik költségvetési szerv részeként működteti a mezei őrszolgálatot.

Egy 2 fős létszám esetén nem tartjuk indokoltnak az önálló költségvetési szerv létrehozását, ezért a javaslat az, hogy a mezei őrszolgálat megalakítása esetén valamelyik önkormányzatnál kerüljenek foglalkoztatásra a polgármester irányítása alatt, a gesztor pedig a többi önkormányzattal pedig feladat-ellátási megállapodást köt.

Létrehozásáról szóló döntés esetén a feladatok

- A mezei őrszolgálat létrehozásáról először határozatban döntenek a képviselő-testületek.
- Dönteni kell arról, hogy az őrzendő terület nagyságát, valamint az anyagi lehetőségeket tekintve hány fő mezőőrt kívánunk foglalkoztatni.
- A létrehozás és a működés költségeit a költségvetésben is meg kell jeleníteni (költségvetési rendelet / határozat módosítással).
- A mezei őrszolgálatról szóló önkormányzati rendelet megalkotása (működési rend, esetlegesen bevezetendő mezőőri járulék mértéke, kivetési módja. Településenként külön kell megalkotni.)
- Szakfeladat felvétele annál az intézménynél, amelyik ellátja a feladatot.
- Meg kell találni a mezőőri feladatok ellátására alkalmas személyt/személyeket, aki/akik közalkalmazotti jogviszonyban fognak dolgozni (pályáztatás!)
- El kell indítani a nyilvántartásba-vételi eljárást, ehhez meg kell tudni az őrzendő területen található földek helyrajzi számait.
- Be kell szerezni a mezőőr feladatainak ellátásához szükséges felszereléseket.

Kérjük a Tisztelt Képviselő-testületeket az előterjesztés megvitatására! Az együttes ülésen döntést nem javaslok hozni, hiszen helyi felmérés is szükségesnek mutatkozik a településeken, és a testületek jobban meg tudják tárgyalni saját ülésükön, kisebb körben. Az előterjesztés gondolatindító, a témában kialakított végleges testületi álláspontot egy közösen megállapított határidőben kérjük az önkormányzatoktól.

Mezőőri szolgálat kialakításának költségvetése

Költségek	1 Főre	Éves	2 Főre	Éves	3 Főre	Éves
Béreköltség	140000	1680000	280000	3360000	420000	5040000
Járulék 27%	140000	453600	280000	907200	420000	1360800
Munkaruha beszerzés	180000	180000	360000	360000	540000	540000
Lőfegyver beszerzés	70000	70000	140000	140000	210000	210000
Lőszer, egyéb tartozékok besz.	20000	20000	40000	40000	60000	60000
Kis értékű tárgyi eszköz - irodabútor, számítógép	150000	150000	150000	150000	150000	150000
Fegyverszekrény	30000	30000	30000	30000	30000	30000
Egyéb (oldaltáska)	8000	8000	16000	16000	24000	24000
Gépkocsi használat	35000	420000	70000	840000	105000	1260000
Összes kiadás		3011600		5843200		8674800
Mezőőri támogatás	50000	600000	100000	1200000	150000	1800000
Mezőőri támogatás	300000	300000	600000	600000	900000	900000
Mezőőri hozzájárulás	0	0	0	0	0	0
Összes bevétel		900000		1800000		2700000
Mezőőri hj-ból fedezendő		-2111600		4043200		5974800
Mezőőri hj-ból fedezendő		2111600		4043200		5974800
Vagy önk-i hj-sal fedezendő	ha	felosztás		felosztás		felosztás
Harc	1494	287499		550491		813483
Kistormás	1046	201288		385418		569547
Kölesd	3529	679107		1300324		1921541
Medina	2154	414507		793680		1172853
Sióagárd	2750	529199		1013287		1497375
	10973	2111600		4043200		5974800